

برگزارکننده اتفاق خواهد افتاد برگزاری سومین کنگره ملی مهندسی عمران است که به‌یقین یکی از بزرگ‌ترین و مهم‌ترین همایش‌های علمی و فنی مرتبط با مهندسی عمران و صنعت ساخت‌وساز کشور می‌باشد. در ادامه گزارشی از این کنگره و همکاری‌های کانون با دبیرخانه آن ارائه می‌شود.

تاریخچه دانشگاه تبریز و دانشکده فنی

در خرداد ماه ۱۳۲۶ بر اثر تحولات سیاسی منطقه آذربایجان، برای اولین بار دانشگاهی بنام "آذربایجان یونورسیتی" در شهر تبریز تأسیس شد اما پس از چندی بر اثر تحولات بعدی فعالیت آن عملاً متوقف شد. از سوی شخصیت‌های مختلف آن دوران اقدامات همه‌جانبه‌ای برای تأسیس و بازگشایی دوباره دانشگاه انجام گرفت که بلافاصله در دی‌ماه همان سال دکتر مصطفی حبیبی و دکتر خان‌بابایی از دانشگاه تهران مأموریت یافتند برای تأسیس دوباره دانشگاه به تبریز عزیمت کنند. پس از تأیید لزوم تأسیس دانشگاه از سوی این هیأت و پیگیری استاندار وقت و مردم آذربایجان، شش میلیون ریال بودجه برای تأسیس دانشگاه تبریز تصویب شد. اما باز هم تغییرات ایجاد شده در هیأت دولت وقت این اقدامات را مسکوت گذاشت تا اینکه با پافشاری دوباره سرانجام دکتر بیاتی به ریاست دانشکده‌های ادبیات و پزشکی کار آموزش خود را شروع کردند. تا تیرماه ۱۳۲۸ ساختمان‌های دانشگاه به شکل استیجاری در سطح

دوره دانشجویی یکی از پرخطرترین دوران زندگی کسانی است که یکی از محیط‌های دانشگاهی را تجربه کرده‌اند. این دوران برای تمامی اعضای کانون فارغ‌التحصیلان با یک نام پیوند خورده است: "دانشکده فنی دانشگاه تبریز".

بی‌شک یکی از اتفاق‌های دلپذیر زندگی، دیدن دوستان خصوصاً هم‌کلاسی‌های دوران دانشجویی است. کسانی که با آنها درس خوانده‌ایم، زندگی کرده‌ایم و خاطرات تلخ و شیرین بسیاری با آنها داریم. اهمیت و ضرورت این اتفاق که یکی از دلایل اصلی برگزاری گردهمایی‌های فصلی کانون نیز می‌باشد، در کنار مشکلات و گرفتاری‌های روزمره‌ی زندگی، رنگ باخته و گاهی فراموش می‌شود. در نظر بگیرید پس از گذر این سال‌ها فراهم شدن امکان دیدار دوباره همه‌ی هم‌کلاسی‌ها و این‌بار در دانشکده فنی چقدر می‌تواند هیجان‌انگیز و پرشور باشد. شاید برای تحقق این امکان که امروزه بنابر دل‌مشغولی‌های کاری و زندگی هر کس بیشتر به یک آرزو مبدل شده، به یک بهانه نیاز داریم. چه بهانه‌ای بهتر از شرکت در کنفرانس‌ها و نشست‌های علمی که فی‌النتیجه یکی از بزرگ‌ترین عوامل تأثیرگذار در توسعه دانش فنی و علمی کشور و ارتباط بیشتر دانشگاه و صنعت می‌باشد.

در روزهای ۱۱ تا ۱۳ اردیبهشت‌ماه سال ۸۶ به لطف خداوند یکی دیگر از رویدادهای کم‌نظیر تاریخچه دانشکده (های) فنی تبریز اتفاق می‌افتد. این رویداد که این بار در دانشکده عمران به عنوان میزبان و

گزارشی از سومین کنگره ملی مهندسی عمران تبریز، شهر خاطرات سیاه و سفید

محمد رضا صافدل

نماینده شورای اجرایی کانون در سومین کنگره ملی مهندسی عمران

شهر پراکنده شده بود ولی به علت نیاز به تمرکز دانشگاه و توسعه آن، در تیرماه همان سال در زمینی به مساحت ۲۴۷ هزار متر مربع کلنگ بنای دانشگاه تبریز به دست دکتر زنگنه، وزیر فرهنگ وقت به زمین زده شد و بلافاصله ۵ میلیون اعتبار برای شروع آن از طرف دولت تصویب شد. دانشگاه تبریز در ابتدای امر با دو دانشکده ادبیات و پزشکی شروع به کار نمود و با گذشت زمان دانشکده‌های دیگر نیز، یکی پس از دیگری تأسیس شدند. این دانشگاه در حال حاضر با بیش از ۱۱ هزار نفر دانشجو، حدود ۵۰۰ نفر هیأت علمی و ۲۰۰ آزمایشگاه تخصصی و عمومی که برخی در دنیا و برخی در خاورمیانه منحصر به فرد

هستند، به عنوان دومین دانشگاه بزرگ کشور و بزرگترین قطب علمی منطقه شمال غرب ایران مطرح می‌باشد.

سابقه تأسیس دانشکده فنی دانشگاه تبریز نیز به عنوان یکی از پربافت‌ترین دانشکده‌های دانشگاه به سال ۱۳۳۷ باز می‌گردد. مهندس نجحیری از فارغ‌التحصیلان دوره اول دانشکده فنی در مورد سال‌های نخستین شکل‌گیری دانشکده می‌گوید: "در آن زمان که مادر دانشکده فنی تبریز امتحان دادیم و قبول شدیم رئیس دانشکده مرحوم دکتر غلامعلی بازرگان بود. ایشان در جلسات مختلفی برای ماکه دوره اول و تنها کلاس دانشکده در سال ۱۳۳۷ بودیم سخنرانی می‌کردند. ایشان از حس وطن پرستی بسیار والایی برخوردار بودند و به تشویق ایشان همه بچه‌ها نهایت سعی و تلاش خود را انجام می‌دادند. مهندس بازرگان از اساتید دانشکده فنی دانشگاه تهران برای تدریس در دانشکده فنی تبریز دعوت کرده بودند و اساتیدی چون مرحوم دکتر ریاضی برای تدریس مکانیک و دکتر رحیمی قاجار برای تدریس درس شیمی به احترام دکتر بازرگان زحمت مسافرت را قبول کرده و به تبریز می‌آمدند. در سال دوم دکتر بازرگان اساتیدی را از فرانسه دعوت کردند که بسیار مجرب بودند. در آن سال افرادی مثل مهندس ناصح‌زاده و دکتر فرزاد در کلاس مترجم بودند و بسیار مسلط سخنان اساتید فرانسوی را برای بچه‌ها ترجمه می‌کردند.

در سال سوم نیز یک دوره فشرده در تهران برگزار شد و اساتیدی چون مهندس ریاضی، دکتر بهنیا، مهندس جفرودی، مهندس حامی و چند نفر دیگر بطور فشرده با بچه‌ها کار می‌کردند. این برای ما بسیار سخت بود اما همه با اشتیاق آن را پذیرفته بودند. کسانی که در تهران بستگان نزدیکی نداشتند، در سالی در کوی دانشگاه زندگی می‌کردند

و تمام وقت خود را به درس خواندن سپری می‌کردند.

بعد از سال‌های آغازین تأسیس دانشکده و با تربیت و بکارگیری فارغ‌التحصیلان به عنوان اعضای هیأت علمی، دانشکده فنی به روند رو به رشد خود ادامه می‌داد تا اینکه بحث تفکیک دانشکده و تبدیل آن به دانشکده‌های فنی شامل دانشکده عمران، دانشکده برق و کامپیوتر و دانشکده مکانیک مطرح گردید. دکتر کاتبی رئیس دانشکده عمران در مورد تفکیک دانشکده‌ها می‌گوید: "تفکیک دانشکده فنی از سال‌های ۷۴، ۷۵ برنامه و حرکت دانشکده بود و جلساتی با حضور من به عنوان نماینده عمران و سایر اساتید از برق و مکانیک

تشکیل می‌شد که تمام جزئیات را بررسی کرده بودیم در نهایت، دانشگاه و سازمان مدیریت هم پذیرفتند و این برنامه عملی شد. بدین ترتیب هر دانشکده تمام قوایش را در ارتقاء گرایش خودش متمرکز می‌کند و تصمیم‌گیری‌ها هم روان‌تر می‌شود." بدین ترتیب دانشکده فنی به ۳ دانشکده تفکیک شد.

در ابتدا و قبل از تفکیک دانشکده‌ها، گروه عمران دانشکده فنی تبریز از سه زیرگروه عمران- عمران، عمران- آب و عمران- نقشه‌برداری تشکیل یافته بود. در حال حاضر دانشکده عمران شامل پنج گروه سازه، آب، خاک و پی، نقشه‌برداری و راه و ترابری با ۳۸ نفر هیأت علمی می‌باشد. برگزاری سومین کنگره ملی مهندسی عمران بزرگترین همایش فنی - مهندسی است که توسط این دانشکده برگزار خواهد شد. از تجربه‌های مشابه می‌توان به برگزاری کنفرانس مهندسی برق در دانشکده برق و کامپیوتر و کنفرانس مهندسی مکانیک در دانشکده مکانیک اشاره کرد.

کنگره‌های ملی مهندسی عمران

سابقه برگزاری کنگره‌ها و کنفرانس‌های ملی و بین‌المللی مهندسی عمران به سال ۱۳۵۰ باز می‌گردد. کنگره‌های بین‌المللی با تناوب ۳ ساله برگزار می‌شود که تاکنون ۷ کنگره و کنفرانس بین‌المللی در کشور تجربه شده است. در بین هر دو کنگره بین‌المللی کنگره‌های ملی مهندسی عمران با تناوبی منظم برگزار می‌شود. جهت ایجاد هماهنگی بیشتر بین کنگره‌ها و کمک به ارتقاء کیفی هرچه بیشتر آنها هیأت امنای کنگره‌های مهندسی عمران ایفای نقش می‌نمایند. این هیأت امنای شامل نمایندگان از اعضای هیأت‌های علمی

بخش صنعت در تمام رشته‌های مرتبط با مهندسی عمران، برای ارائه آخرین دست‌آوردهای تحقیقاتی و مبادله آخرین اطلاعات، نظریات و تجربیات جدید در کلیه شاخه‌های مهندسی عمران می‌باشد. در این کنگره بزرگ علاوه بر ارائه مقالات در همه زمینه‌های مهندسی عمران، ارائه سخنرانی‌های کلیدی توسط صاحب‌نظران از داخل و خارج از کشور، برگزاری کارگاه‌های تخصصی و هم‌چنین برگزاری نمایشگاه در خصوص مصالح نوین، تجهیزات و ماشین‌آلات و هم‌چنین روش‌های جدید طراحی و اجرا در کلیه زمینه‌های مهندسی عمران در نظر گرفته شده است.

بعد از تشکیل دبیرخانه کنگره سوم در دانشکده عمران و انجام امور تشکیلاتی و بعد از برگزاری چندین جلسه، فراخوان عمومی برای دریافت مقالات تخصصی داده شد. این فراخوان از طریق وبسایت کنگره و نیز به کمک انتشار پوستر اول و بروشور که برای تمامی دانشگاه‌ها و مؤسسات علمی مرتبط ارسال گردید. از سوی دبیرخانه کنگره سوم مهمترین محورهای علمی این کنگره به قرار زیر اعلام شد:

- مطالعات آسیب‌پذیری و مقاوم‌سازی
- مهندسی زلزله و تحلیل ریسک
- مهندسی آب و هیدرولیک
- مواد و مصالح مهندسی عمران
- برنامه‌ریزی حمل و نقل
- سازه‌های بتونی و فولادی
- مهندسی ژئوتکنیک
- مهندسی محیط‌زیست
- سازه و مکانیک سازه
- سازه‌های هیدرولیکی
- مهندسی ترافیک
- مدیریت منابع آب
- روش‌های عددی
- مدیریت ساخت
- ژئودزی
- مهندسی راه

بعد از دریافت چکیده مقالات و انجام داوری، دبیرخانه علمی کنگره طی فراخوانی تاریخ دریافت اصل مقالات پذیرفته شده را پانزدهم آذرماه ۸۵ اعلام داشت که این امر تا تاریخ ۵ دی‌ماه ادامه داشت. در ادامه مقالات دریافت شده برای اساتید دانشگاه‌های سراسر کشور برای داوری مرحله دوم ارسال گردید. برنامه‌ریزی دبیرخانه علمی به شکلی بوده است که هر مقاله حداقل ۲ بار داوری شده و درنهایت مقالات پذیرفته شده برای ارائه شفاهی و پوستری انتخاب گردند.

دانشگاه‌های مختلف و دبیران کنگره‌های قبلی می‌باشد. هدف اصلی از ایجاد این هیأت امناست گذاری کلان برگزاری کنگره‌ها می‌باشد. تلاش در جهت ایجاد هماهنگی و همفکری با ارگان‌های برگزارکننده سایر کنفرانس‌ها و کنگره‌های تخصصی مهندسی عمران، تعیین آیین‌نامه اجرایی و محدوده زمانی مناسب برگزاری هر کنگره، ارزیابی امکانات دانشگاه‌های داوطلب برگزاری کنگره و انتخاب گزینه برتر و نظارت مداوم بر چگونگی انجام مراحل اجرایی کنگره تا زمان اجرا و در نهایت ارزیابی کنگره برگزار شده و تهیه گزارش نهایی برای ایجاد تغییرات لازم برای بهبود مداوم از مهمترین وظایف این هیأت امنای کنگره‌ها براساس اساسنامه آن می‌باشد.

سومین کنگره ملی مهندسی عمران

اولین کنگره ملی مهندسی عمران در سال ۱۳۸۳ در دانشگاه شریف با ۳۵۸ مقاله تخصصی و دومین دوره آن نیز در سال ۱۳۸۴ در دانشگاه علم و صنعت تهران و با ۲۶۸ مقاله تخصصی برگزار شد. حال سومین دوره این کنگره عظیم تخصصی، ۱۱ الی ۱۳ اردیبهشت ماه ۱۳۸۶ در دانشکده مهندسی عمران دانشگاه تبریز برگزار خواهد شد. هدف از برگزاری این کنگره فراهم آوردن پژوهشگران داخلی از دانشگاه‌ها و

همکاری کانون مهندسان فارغ‌التحصیل دانشکده‌های فنی دانشگاه تبریز با دبیرخانه سومین کنگره ملی مهندسی عمران

بر واضح است که کانون مهندسان فارغ‌التحصیل دانشکده‌های فنی دانشگاه تبریز به عنوان یکی از فعال‌ترین NGOهای مهندسی و با توجه به سوابق ارزنده خود در برگزاری همایش‌های متعدد و نیز وابستگی عمیق و متقابل با دانشکده عمران می‌توانست به عنوان یک پتانسیل بزرگ در برگزاری هر چه بهتر کنگره ایفای نقش داشته باشد. ابراز تمایل دانشکده در استفاده از این ظرفیت موجود که به درستی از سوی دبیرخانه احساس شده بود در یک دعوت‌نامه رسمی از سوی دبیرخانه سومین کنگره ملی مهندسی عمران متبادر شد. بدین ترتیب با حضور دبیر کنگره در جلسه‌ای که با حضور تعدادی از اعضای هیأت مدیره و هیأت اجرایی کانون تشکیل شد، کلیه زمینه‌های ممکن برای همکاری بررسی گردید. در پایان با توجه به جایگاه کانون در میان تشکلهای صنفی و حرفه‌ای مرتبط با مهندسی عمران، ارتباط تنگاتنگ کانون با بخش صنعت عمران به سبب حضور اعضای کانون در شرکت‌های مختلف پیمانکار، مهندسین مشاور و وزارت‌خانه‌ها و سازمان‌های دولتی مرتبط با این رشته، قسمت عمده‌ای از فعالیت‌های اجرایی کنگره شامل جذب حامیان مالی و نیز برنامه‌ریزی، فروش و اجرای نمایشگاه تخصصی به کانون سپرده شد.

پس از بررسی کامل جوانب مختلف فعالیت‌ها، یک گروه تخصصی از فارغ‌التحصیلان جوان کانون موظف به برنامه‌ریزی و مدیریت امور محوله شدند.

در ابتدای کار و بعد از برقراری جلسات هماهنگی به منظور تدوین برنامه کاری، ارتباطاتی با مسئولین اجرایی کنگره‌های اول و دوم ایجاد شد و با دریافت مدارک فعالیت‌های دوره‌های قبل و با شناخت تاریخچه کنگره، فهرست فعالیت‌های لازم تهیه شد. در ادامه با توجه به نیازمندی به یک تیم حرفه‌ای و متخصص در امور جذب حامیان مالی و نیز فروش و اجرای نمایشگاه فهرست شرکت‌هایی که در این زمینه فعالیت می‌کنند، تهیه گردید. با تشکیل جلساتی با شرکت‌هایی که سابقه خوبی در زمینه‌های موردنظر داشتند در نهایت شرکت همایش‌سازان امروز به عنوان شرکت همکار کانون در انجام امور محوله از سوی دبیرخانه کنگره انتخاب و طی تفاهم‌نامه‌ای کار شکل منظمی به خود گرفت.

زمینه ارتباطی بیشتر بین دانشگاه به عنوان بخش علمی و بخش صنعتی مهندسی عمران به عنوان بخش اجرایی از دیگر زمینه‌هایی بود که کانون مهندسان فارغ‌التحصیل دانشکده‌های فنی دانشگاه تبریز در ارتباط با سومین کنگره مهندسی عمران می‌توانست حضور داشته باشد. بر این اساس طی فراخوانی که در خبرنامه کانون انتشار یافت از تمامی اعضا و شرکت‌هایی که جزء خانواده بزرگ کانون هستند برای شرکت در

کارگاه‌های تخصصی کنگره دعوت به عمل آمد و بدین صورت مقرر گردید تجربیات بزرگی که این عزیزان در طی اجرای پروژه‌های بزرگ ملی داشته‌اند را در قالب کارگاه‌های تخصصی ارائه دهند.

روند آماده‌سازی دانشکده و کمیته علمی

پس از آنکه میزبانی کنگره سوم مهندسی عمران به دانشکده عمران دانشگاه تبریز سپرده شد، دبیرخانه این کنگره در محل دانشکده تشکیل گردید. پس از تشکیل تیم اجرایی و برقراری جلسات متعدد، برنامه‌ریزی‌های اولیه انجام گرفت. تهیه بروشور اطلاع‌رسانی، فراخوان‌های اولیه برای دریافت چکیده مقالات، ایجاد سایت اینترنتی کنگره و ارتباط با اساتید و هیأت‌های علمی دانشگاه‌های کشور از دیگر فعالیت‌های انجام شده در ابتدای کار بود. نتیجه این فعالیت‌ها به دریافت حدود ۱۴۶۰ چکیده مقاله منتهی گردید که پس از داوری اولیه، ۱۲۶۰ چکیده پذیرفته شده و نامه درخواست اصل مقالات ارسال گردید. در پایان با پذیرش ۹۱۰ مقاله کامل که ۳۶۱ مقاله با ارائه شفاهی و ۵۴۹ مقاله با ارائه پوستری پذیرفته شدند این بخش خاتمه یافت. قسمت دیگری از فعالیت‌های دبیرخانه کنگره معطوف به آماده‌سازی سالن‌ها و مکان‌هایی بود که برای برگزاری مراسم افتتاحیه، اختتامیه، ارائه مقالات و کارگاه‌های تخصصی و نیز محل نمایشگاه تخصصی در نظر گرفته شده بود.

برای برگزاری مراسم افتتاحیه و اختتامیه، تالار بزرگ دانشگاه (تالار وحدت) پیش‌بینی شده است که کلیه امکانات لازم برای برگزاری هر چه باشکوه‌تر این مراسم‌ها اندیشیده شده است.

برای ارائه مقالات و نیز کارگاه‌های تخصصی نیاز به ایجاد فضاهای جدیدی احساس می‌شد. بدین منظور با تهیه نقشه‌های اجرایی لازم ساختمان شماره ۷ دانشکده برای این کار در نظر گرفته شد. عملیات عمرانی منظمی در این ساختمان برنامه‌ریزی و انجام پذیرفت. بدین ترتیب که علاوه بر آماده‌سازی و تجهیز آمفی‌تئاترهای دانشکده، در موقعیت قبلی کتابخانه فنی مکان‌های ویژه‌ای ساخته و تجهیز شدند. برای برگزاری نمایشگاه گزینه‌های مختلفی مورد بررسی قرار گرفت که در نهایت سالن‌هایی که برای ساخت آزمایشگاه سازه در نظر گرفته شده بود به سبب نزدیکی به محل پانل‌های سخنرانی و ارائه مقالات برای اجرای نمایشگاه انتخاب گردید. بدین شکل نمایشگاه تخصصی و سالن‌های ارائه مقالات و سخنرانی‌ها در کنار هم در ساختمان ۷ دانشکده متمرکز می‌باشند که این مسئله می‌تواند نقش قابل توجهی در استفاده بهتر شرکت‌کنندگان کنگره از تمامی بخش‌های این رویداد بزرگ داشته باشد.

